Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Selectae E Profanis Scriptoribvs Historiae

Heuzet, Jean

Lipsiae, MDCCLVIIII.

VD18 12897531

Capvt XV.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17417

Visual Library

Sed quid faceret? Nondum enim Aquillius protulerat de dolo malo formulas.

2. Ergo et Pythius, et omnes aliud agentes, aliud simulantes, perfidi, improbi, malitiosi sunt. Ex omni vita simulatio dissimulatioque tollenda est. Ratio igitur postulat, ne quid insidiose, ne quid simulate, ne quid fallaciter. Ita nec vt emat melius, nec vt vendat, quidquam simulabit, aut dissimulabit vir bonus. Si vero vir bonus est is, qui prodest, quibus potest, nocet nemini; certe istum virum bonum non facile reperimus.

ibid.
cap. 15.
cap. 17.
cap. 15.

Hoc quanquam video, propter deprauationem consuetudinis, neque more turpe haberi, neque aut lege sanciri, aut iure ciuili: tamen naturae lege sancitum est.

cap. 17.

Capvt XV.

Improbi hominis est, mendacio fallere.

Cic. p. Muraen. c. 30.

1. Vera dicere, iustum est; mentiri vero iniustum.

Plato de Iusto.

Cadit ergo in virum bonum, mentiri emolumenti sui caussa, criminari, praeripere, fallere? nihil profecto minus.

Cicer. 3. Offic. c. 20.

Qui mentitur, fallit, quantum in se est. Vir bonus praestare debet, ne mentiatur.

A. Gell. l. 11. c. 11.

Viros fortes, magnanimos, eosdem bonos, et simplices, veritatis amicos, minimeque fallaces esse volumus. Quae virtutes ad iustitiam pertinent. Itaque Aristides apud Athenienses, et Epaminondas apud Thebanos, tam alieni a mendacio, et tam

Cic. 1. Offic. c. 19. Plut. in Arist. C. Nep. in Epam. et Attico.

Landesbibliothek Oldenburg

tam veritatis diligentes fuisse traduntur, vt ne ioco quidem vnquam mentirentur. Et Atticus ille, quicum Cicero vixit coniunctissime, mendacium neque dicebat, neque pati poterat. *Illum odi,* aiebat Achilles, *aeque ac portas Plutonis, qui aliud quidem recondit in mente, aliud vero dicit.*

Homerus Iliad. 9. v. 312. s.

2. Quid est, in quo maxime elaborare debemus? Vt mens sit iusta, oratio mendacii expers. Hoc viri boni proprium est, nihil a veritate alienum loqui, vt et nihil a iustitia alienum exsequi.

M. Anton. l. 3. sect. 16. et l. 4. sect. 33.

Qui iniuste agit, impie agit. Quum enim natura homines ediderit, vt sibi inuicem prosint, nec vlla ratione obsint; qui hoc naturae placitum violat, aduersus eam est impius. Eadem natura Veritas quoque nuncupatur, estque prima omnium, quae vera sunt, caussa. Itaque qui sciens volensque mentitur, impie agit: quia fallendo iniuste agit.

Idem l. 9. sect. 1.

Quod verum, simplex, sincerumque est, id est naturae hominis aptissimum.

Cic. 1. Offic. c. 4.

3. Adsuesce et dicere verum, et audire.

Senec. Ep. 68.

Adsuefaciendi maxime sunt pueri, vt vera dicant: mentiri enim seruile est, et omnium hominum odio dignum vitium. Eadem sententia dixit Apollonius: *Illiberale est, mentiri: ingenuum veritas decet.*

Plut. de Educ. puer. c. 14. Philost. in ep. Apoll.

Illiberales autem et sordidi quaestus mercenariorum, omniumque, quorum operae, non quorum artes emuntur, etc. Sordidi etiam putandi, qui mercantur a mercatoribus, quod statim vendant: nihil enim proficiunt, nisi admodum mentiantur. Nec vero quid-

Cicer. 1. Offic. c. 42.

Landesbibliothek Oldenburg

quidquam eſt turpius vanitate, (id eſt, mendacio.)

Perſae liberos ſuos a quinto anno ad viceſimum tria edocebant, equitare, ſagittas arcu mittere, vera loqui. Turpiſſimum apud eos habebatur mentiri. Secundum mendacium, in proximo turpitudinis loco, ponebant aes alienum: maxime quod qui aere alieno obſtringitur, mendacio obnoxius eſſe ſoleat, et plerumque verba pro re dare. *Herodot. l. 1.*

Iuſtitiam quoque liberi Perſarum edocebantur a pueritia. Ac quemadmodum pueri in Graecia in ſcholas itabant, litterarum liberaliumue artium diſcendarum cauſſa: ſic apud Perſas pueri ſcholas frequentabant, ad accipiendam iuſtitiae diſciplinam. Quam quidem vt citius et certius diſcerent, non ſolum eorum auribus praecepta iuſtitiae inculcabantur, ſed etiam docebantur iuſtas ferre ſententias de iis, quae inter ipſos exoriebantur, controuerſiis; et legitimas pro cuiusque delicti modo pœnas irrogare. Itaque bonam diei partem impendebant publici iuſtitiae praeceptores in audiendis, diiudicandisque puerorum diſceptationibus. *Xenoph. l. 1. Cyrop. p. 4. ſeq.*

4. *Hoc conſequuntur mendaces*, inquiebat Ariſtoteles, *vt, quum vera dixerint, non illis credatur.* Similiter Cicero dixit: *Mendaci homini, ne verum quidem dicenti, credere ſolemus.* *Diog. Laërt. in Ariſt. 2. de Divin. c. 71.*

Iis, qui peccarunt, non facile delicti venia conceditur, ſi interrogati deprehendantur mendaces. *Xenoph. l. 3. Cyrop. p. 63.*

Quid

Cicer. pro Q. Rosc. Comoed. c. 16

Quid interest inter periurum et mendacem? Qui mentiri solet, peierare consueuit. Quem ego, vt mentiatur, inducere possum; vt peieret, exorare facile potero. etc. Propterea quae poena a diis immortalibus periuro, haec eadem mendaci constituta est.

Ammian. l. 14. c. 31.

Veritas sermo est simplex.

Veritas vel mendacio corrumpitur, vel silentio.

CAPVT XVI.

In vitio est, qui non obsistit, si potest, iniuriae.

Cic. 1. Offic. cap. 7.

1. Iniustitiae genera duo sunt: vnum eorum, qui inferunt; alterum eorum, qui ab iis, quibus infertur, si possint, non propulsant iniuriam. Nam, qui iniuste impetum in quempiam facit, aut ira, aut aliqua perturbatione incitatus, is quasi manus afferre videtur socio. Qui autem non defendit, nec obsistit, si potest, iniuriae, tam est in vitio, quam si parentes, aut amicos, aut patriam deserat.

cap. 9.

Praetermittendae defensionis, deserendique officii, plures solent esse caussae. Nam, aut inimicitias, aut laborem, aut sumtus suscipere nolunt: aut etiam negligentia, pigritia, inertia, aut suis studiis quibusdam, occupationibusue sic impediuntur, vt eos, quos tutari debeant, desertos esse patiantur. etc. Qui altero iniustitiae genere vacant, in alterum incurrunt. Deserunt enim vitae societatem, quia nihil conferunt in eam studii, nihil operae, nihil facultatum.

Diod. Sic. l. 2.

2. Apud Aegyptios legibus cautum erat, vt,